

CYLCHLYTHYR IECHYD CYMRU

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Dyddiad Cyhoeddi: 27 Gorffennaf

STATWS: CYDYMFFURFIO

CATEGORI: POLISI

Teitl:

Canllawiau Ychwanegol ar Brawf Talu ar gyfer Ad-dalu Ôl-hawliadau WHC(2015) 039

Dyddiad dod i ben / Adolygu

dd/b

I'w weithredu gan:

Byrddau Iechyd
Ymddiriedolaethau'r GIG
Prif Weithredwyr
Cyfarwyddwyr Gofal Sylfaenol
Cyfarwyddwyr Cyllid

Angen gweithredu erbyn:

Ar unwaith

Anfonir gan: Neil Jones

Enw(au) Cyswllt yn Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru :

Neil Jones jones.neil@wales.gsi.gov.uk

Is-adran Integreiddio, Polisi a Chyflawni, Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol,
4^{ydd} Llawr Parc Cathays 2, Caerdydd. CF10 3NQ.

Dogfen(nau) amgaeedig: Atodiad 1

ATODIAD 1 CYLCHLYTHYR IECHYD CYMRU WHC(2015) 039**Gofal Iechyd Parhaus y GIG yng Nghymru****Canllawiau Ychwanegol ar Brawf Talu ar gyfer Ad-dalu Ôl-hawliadau.****Cefndir**

1. Ar 16 Rhagfyr 2013, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru MD/ML/001/13. Supplementary Guidance (Proof of Payment) to Welsh Health Circular 015/2010 (Saesneg yn unig). Roedd y canllawiau hyn yn ymwneud yn benodol ag achosion a adolygwyd gan Brosiect Powys lle gwnaed cais am brawf talu pellach gan fyrdau iechyd lleol (BILlau) ar ddiwedd y broses.
2. Mae'r canllawiau ychwanegol a ddarperir yn y papur hwn yn ymestyn egwyddorion y canllawiau atodol blaenorol ac yn mynd i'r afael ag argymhellion Adroddiad Dilynol Gofal Iechyd Parhaus y GIG, a gyhoeddwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru ym mis Ionawr 2015. Mae'r canllawiau'n cyfeirio at:
 - yr hawliadau hynny a gyflwynwyd i BILlau ers mis Awst 2010 ond gallant ymwneud â chyfnodau cyn y dyddiad hwnnw;
 - yr hawliadau hynny a gyflwynwyd mewn ymateb i'r dyddiad cau, sef 31 Gorffennaf 2014, a all ymwneud ag unrhyw gyfnod rhwng 1 Ebrill 2003 a 31 Gorffennaf 2013.

Egwyddorion Gweinyddiaeth Gyhoeddus Dda

3. Dylai Byrddau Iechyd sicrhau eu bod, wrth eu gwaith, yn cydymffurfio ag Egwyddorion Gweinyddiaeth Dda yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus. Mae'r canllawiau llawn gan yr Ombwdsmon ar gael drwy'r ddolen ganlynol:

http://www.ombudsman-wales.org.uk/en/public-body-information/~media/Files/Documents_en/Principles_of_Good_Administration.ashx

Goblygiadau ar gyfer gwneud iawn mewn ôl-hawliadau Gofal Iechyd Parhaus

4. Mae Byrddau Iechyd Lleol yng Nghymru yn gyrff gwneud penderfyniadau annibynnol, ac maent wedi cytuno ar y trefniadau ar gyfer ymdrin ag ôl-hawliadau fel y nodir yn Adran 6 o Ofal Iechyd Parhaus y GIG: Y Fframwaith Gweithredu Cenedlaethol yng Nghymru (2014). Egwyddor sylfaenol gweinyddiaeth gyhoeddus dda i'w gweithredu yn yr achosion hyn yw:

Dylai'r ateb a gynigir geisio rhoi'r achwynydd yn ôl yn y safle y byddai wedi bod ynddo pe na bai unrhyw beth wedi mynd o'i le.

5. Mae'r trefniadau ar gyfer ymdrin ag ôl-hawliadau, fel y nodir yn Fframwaith 2014, yn glir bod prawf talu ffioedd gofal yn ofynnol ar ddechrau'r broses. Ni chaiff yr hawliad ei brosesu os na ellir darparu tystiolaeth o'r fath. Mae'r Fframwaith hefyd yn nodi bod angen i BILlau gydbwyso'r angen i ddarparu iawndal amserol â'r angen i ddangos uniondeb o ran pwrs y wlad (paragraff 6.10).

Cais prydlon am Brawf Talu a blaenoriaethu hawliadau yn deg

6. Cyfrifoldeb y BILl yw gwneud cais am brawf talu ac awdurdod cyfreithiol i gyflwyno hawliad yn brydlon ar ôl cael cais neu fwriad i hawlio (e.e. llythyr i'r BILl). Dylai'r cais ysgrifenedig am Brawf Talu gael ei bostio o fewn 10 diwrnod gwaith a'i gofnodi ar gronfa ddata'r BILl.
7. Ni ddylai unrhyw hawlydd fod o dan anfantais oherwydd bod y BILl wedi methu gwneud cais am brawf talu yn brydlon. Os nad yw'r BILl wedi cydymffurfio â'r amserlen fel y nodir uchod, dylai addasu'r amserlen ar gyfer adolygu yn unol â hynny.
8. Fel y nodir yn y Fframwaith, mae'n rhesymol disgwyl i'r hawlydd ddarparu'r prawf gofynnol o fewn pum mis, oni bai bod amgylchiadau eithriadol yn gymwys. Dylai'r BILl ddangos tystiolaeth o'r canlynol:
- ei fod wedi monitro cynnydd gyda'r hawlydd;
 - tystiolaeth o oedi yn sgîl asiantaethau eraill; a
 - bod unrhyw amgylchiadau eithriadol wedi cael eu hystyried.
9. Dylai'r BILl roi adborth i'r hawlydd a dilysu neu wrthod yr hawliad o fewn 6 wythnos (30 diwrnod gwaith) i dderbyn y prawf talu.

Penderfyniadau rhesymedig a rhesymol ar brawf talu derbyniol.

10. Dylai BILlau wneud penderfyniadau rhesymedig a rhesymol ynglŷn â derbyn tystiolaeth o brawf talu, gan ystyried yr holl wybodaeth sydd ar gael ac sy'n berthnasol. Dylai BILlau gofio efallai na fydd tystiolaeth yn gyflawn oherwydd treigl amser.
11. Er mwyn dangos rhesymoldeb, bydd angen i BILlau ddefnyddio rhywfaint o ddisgresiwn o ran lefel y dystiolaeth sy'n briodol yn eu barn hwy, yn dibynnu ar y

cyfnod y mae'r hawliad yn ymwneud ag ef. Ar gyfer achosion sy'n ymwneud â dyddiad diwedd cyfnod hawlio o 5 mlynedd neu lai, dylid darparu'r holl dystiolaeth sy'n hygyrch, gan gynnwys datganiadau banc, datganiadau cartrefi gofal ac anfonebau. Bydd hyn yn dangos nad oes dyledion heb eu talu i'r darparwr gofal os yw deiliad yr hawliad yn ymadawedig oni bai bod amgylchiadau esgusodol.

12. Fel isafswm, dylai BILlau fodloni eu hunain:

- Bod yr unigolyn yn preswyllo mewn cartref gofal am y cyfnod(au) cymhwysedd;
- Nad oes dystiolaeth bod unrhyw gorff nac asiantaeth gyhoeddus wedi talu'r cyfan o'r ffioedd neu ran ohonynt; ac
- Nad oes dyledion heb eu talu, e.e. ffioedd heb eu talu i'r cartref gofal.

Cyfrifo ad-daliad yn deg a thryloyw

13. Wrth benderfynu ar werth yr ad-daliad, dylai'r BILl ddefnyddio rhesymeg dryloyw a chyfrifiadau clir.

14. Os oes dystiolaeth yn bodoli o brawf talu am ran o'r cyfnod hawlio, ac y tybir bod y dystiolaeth hon yn gadarn, yna dylid defnyddio hyn fel sail ar gyfer cyfrifiadau pellach sy'n cwmpasu'r cyfnod hawlio cyfan.

15. Lle nad yw'r dystiolaeth o gost ariannol gan yr hawlydd yn ddigon cadarn, gall BILlau gyfrifo cynigion ad-dalu yn seiliedig ar ddangosydd cost gwahanol a rhesymedig; er enghraifft, y gyfradd cartref gofal preswyl dibyniaeth uchel a weithredir gan yr Awdurdod Lleol yn yr ardal yn ystod y cyfnod cymhwysedd.

16. Os oes dystiolaeth bod awdurdod cyhoeddus wedi talu cyfran o ffioedd cartref nyrsio'r hawlydd yn uniongyrchol i'r cartref nyrsio, gall ofod yn briodol lleihau'r ad-daliad er mwyn lleihau'r gyfran honno.

17. Ystyrir ei bod yn rhesymol i BILlau ddefnyddio'r Mynegai Prisiau Manwerthu arferol, ar gyfer cyfrifo llog wrth ystyried iawndal mewn adolygiadau gofal parhaus. Lle defnyddir Mynegai Prisiau Manwerthu i gyfrifo llog ni cheir didyniad ar gyfer budd-daliadau a dderbynnir gan yr hawlydd yn ystod y cyfnod hawlio (ac mae'r Adran Gwaith a Phensiynau wedi cytuno na fydd y budd-daliadau hynny yn cael eu hadennill).

Amgylchiadau eithriadol

18. Fodd bynnag, efallai y bydd achosion eithriadol lle gallai hawlydd fod ar ei golled o bosibl os caiff y Mynegai Prisiau Manwerthu ei ddefnyddio yn hytrach na'r Gyfradd Llys Sirol er enghraifft, hyd yn oed gan ystyried y byddai unrhyw fudd-daliadau a dderbynnir yn cael eu tynnu os caiff y Gyfradd Llys Sirol ei defnyddio. Os yw'r hawlydd yn credu y byddai ar ei golled pe bai'r Mynegai Prisiau Manwerthu yn cael ei ddefnyddio, bydd angen iddo ddarparu rhagor o dystiolaeth am fudd-daliadau go iawn a dderbyniwyd er mwyn cefnogi'r cyfrifiad hwn. Dylai'r hawlydd hysbysu'r BILL o'i fwriad i ddefnyddio'r Gyfradd Llys Sirol. Bydd y BILL yn hysbysu'r hawlydd o ba dystiolaeth ychwanegol sy'n ofynnol mewn perthynas â'r budd-daliadau a dderbynnir.
19. Yna, mae'n rhaid i'r hawlydd ddarparu'r dystiolaeth hon o fewn 6 wythnos o ddyddiad y llythyr. Dylai'r llythyr hefyd nodi bod llog yn peidio â chronni o ddyddiad y llythyr.
20. Ar gyfer yr achosion a nodir yn y paragraff uchod, ac mewn perthynas â dyddiad diwedd y cyfnod hawlio o 5 mlynedd neu fwy, bydd angen i fyrddau iechyd ddangos disgresiwn wrth ystyried tystiolaeth. Pan na fydd tystiolaeth ar gael, fodd bynnag, ystyrir mai cyfrifo gan ddefnyddio Mynegai Prisiau Manwerthu, heb ddidyniad ar gyfer y budd-daliadau a dderbynnir, yw'r drefn arferol.
21. Nid oes disgwyl i BILL ailystyried unrhyw log a gyfrifir ar achosion sydd wedi'u setlo neu wedi'u cau.
22. Ar ddiwedd y penderfyniad ar gymhwysedd, ni ddylai BILLau fel arfer gymryd mwy na mis (20 diwrnod gwaith) i gyfrifo ad-daliad ac anfon y llythyr indemniad at yr hawlydd.

Taliadau ex-gratia

23. Yn ogystal â'r egwyddorion ad-dalu a nodwyd uchod, efallai y bydd adegau pan fydd BILLau hefyd yn dymuno ystyried gwneud taliadau ex-gratia yn unol â'r canllawiau presennol ar Golledion a Thaliadau Arbennig yn Llawlyfr Cyfrifon Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol GIG Cymru. Anogir BILLau i geisio cyngor cyfreithiol am achosion unigol lle y bo angen, a gwneud taliadau ex-gratia os yw hynny'n briodol.

Anghydfodau

24. Os yw'r hawlydd yn anfodlon ar y dull a gymerir gall godi pryder gyda'r BILL perthnasol. Bydd eu pryder yn cael ei drin yn unol â Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Trefniadau Pryderon, Cwynion ac Iawn) (Cymru) 2011. Gall hawlwr hefyd gysylltu ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.